

Zmiany w technikach komunikacji internetowej studentów

Wstęp

Istotą komunikowania jest obcowanie z ludźmi i ze światem, praktycznie bowiem nie ma społecznych interakcji bez komunikowania. Komunikowanie przebiega w sieci związków społecznych [Golka 2008]. Internet, który można zdefiniować jako ogólnoswiatowy, dynamicznie rozwijający się system powiązanych sieci komputerowych, oferuje wiele usług komunikacyjnych, takich jak: przesyłanie plików, poczta elektroniczna, World Wide Web i grupy dyskusyjne [Grzenia 2008]. Internet rozwija się bardzo dynamicznie i stał się nowym narzędziem, które ułatwia życie codzienne i jest także bardzo przydatny w szkolnictwie wyższym [Kirkup, Kirkwood 2005; Kamal, Banu 2010; Łatuszyńska 2011; Patel i in. 2011]. Wraz z wprowadzeniem nauczania specjalistycznego, takiego jak WebCT i Blackboard, Questionmark Perception i I-Assess ICT, zmienił się sposób nauczania studentów [Akkoyunlu, Erkan 2013; Uziak 2009]. Studenci są też tą grupą społeczną, która korzysta z internetu bardzo intensywnie i dlatego podlega różnego rodzaju zagrożeniom [Lis 2010].

Użytkownicy internetu realizują różnego rodzaju „usługi”, występując w roli nadawców, odbiorców, dostawców lub zarządców tychże usług. Zwykle wymienia się następujące usługi sieciowe, które w gruncie rzeczy są kanałami komunikacyjnymi [Grzenia 2008]:

- grupy dyskusyjne,
- gry internetowe,
- poczta elektroniczna,
- pogawędki internetowe,
- praca na komputerach zdalnych,
- transfer plików,
- udostępnianie informacji w sieci WWW.

Uzależnienie od internetu jako termin funkcjonuje dopiero od niedawna. Treści oferowane przez internet dostarczają każdego dnia innych wrażeń, czasami bardziej lub mniej fascynujących [Szczepanowska, Fiedler 2010].

Z korzystaniem z internetu wiążą się rozmaite zagrożenia [Lis 2010]. Do najważniejszych można zaliczyć [Liderman 2013]:

- rozpowszechnianie nielegalnych treści,
- nielegalne uzyskiwanie danych,

- włamania sieciowe i zainfekowanie komputera programem wirusowym,
- kontakt z nieznanym,
- infoholizm, czyli uzależnienie od internetu,
- wyłudzenia i oszustwa,
- cyberprzemoc.

Osoby uzależnione od internetu, które nie mają dostępu do sieci przez kilka dni, czują pustkę, frustrację, przygnębienie. Często nie potrafią zorganizować sobie czasu. Najgorszą rzeczą, którą internet może spowodować, jest zanik związków międzyludzkich. Zatraca się najważniejsze w życiu człowieka uczucia, takie jak miłość lub przyjaźń, bo przez sieć nie czuć bliskości tej drugiej osoby.

Material i metody

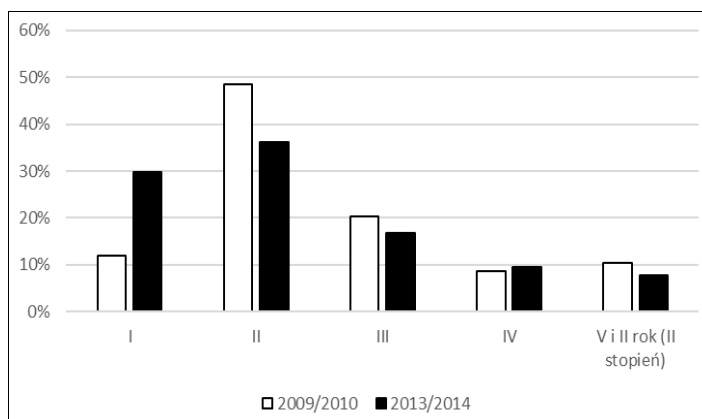
Celem opracowania jest ocena zmian w wykorzystaniu komunikacji internetowej oraz zagrożeń związanych z korzystaniem z internetu.

Badaniami objęto studentów studiów stacjonarnych I i II stopnia Wydziału Inżynierii Produkcji Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Badania prowadzono w roku akademickim 2009/2010 [Lorenkowicz, Kocira 2010] oraz 2013/2014.

W przeprowadzonych badaniach została wykorzystana metoda sondażu diagnostycznego. Zastosowaną techniką była ankieta, natomiast narzędziem diagnostycznym – kwestionariusz.

Wyniki badań

Podstawę wnioskowania w niniejszym opracowaniu stanowi materiał empiryczny zgromadzony w trakcie badań ankietowych. Badaniami objęto 325- (2009/2010) i 418-osobową (2013/2014) grupę studentów.

Rys. 1. Struktura badanych studentów według roku studiów

Porównując kierunki studiów, w roku 2009/2010 największą badaną grupę stanowili studenci z kierunku zarządzanie i inżynieria produkcji (24,3%). W roku 2014 studenci z tego kierunku stanowili 70,6% ankietowanych. Kierunek technika rolnicza i leśna w 2009 r. stanowił 14,2% badanych, a w 2014 r. – 6,9%. Kierunek transport reprezentowało 10,5% studentów w roku 2009/2010, z kolei w roku 2013/2014 było 10,5% studentów. Na rys. 1 przedstawiono strukturę badanych studentów w zależności od roku studiów. Analizując przedstawiony wykres, stwierdzono wzrost liczby ankietowanych z I i IV roku studiów.

Należy zaznaczyć, że o 18 p.p. wzrósł odsetek studentów posiadających własny komputer. W roku 2009/2010 własny komputer deklarowało 78,2% badanych, a w roku 2013/2014 było to już 96,2%. Równocześnie nastąpił spadek liczby ankietowanych nieposiadających własnego komputera (z 5,9 do 0,5%) oraz użytkujących komputer wspólnie z rodzeństwem (z 14,2 do 3,4%). Wśród badanych studentów 59,4% posiadało komputer stacjonarny, a 39,1% komputer przenośny (2009/2010). W roku 2013/2014 19,4% ankietowanych deklarowało posiadanie komputera stacjonarnego, a 75,8% komputera przenośnego.

Analizując wyniki badań, stwierdzono, że nastąpił dynamiczny wzrost o ponad 12 p.p. liczby studentów mających dostęp do internetu, co odzwierciedla postęp w cyfryzacji i komputeryzacji Polski. Wśród badanych w roku 2009/2010 86,8% miało dostęp do internetu, a w 2013/2014 już 99% deklarowało taki dostęp. W związku ze wzrostem liczby studentów mających dostęp do internetu nastąpił spadek osób korzystających z sieci na uczelni o 3,5 p.p. (3,7 do 0,2%) i innych miejsc, takich jak: hot-spot/kafejka – 2,1 p.p. (2,4 do 0,3%) i znajomi (kolega/koleżanka) – 6,7 p.p. (7,2 do 0,4%).

W tabeli 1 przedstawiono najczęściej wybierane narzędzia komunikacji internetowej. Wynika z niej zdecydowany wzrost zainteresowania portalami społecznościowymi jako narzędziem komunikacyjnym.

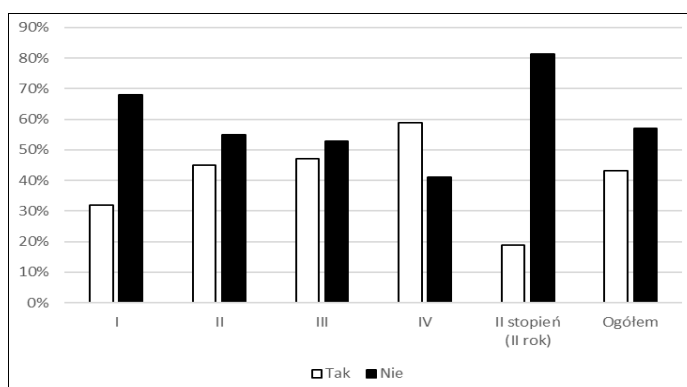
Dużym zainteresowaniem wśród studentów cieszą różnego rodzaju komunikatory, np. Skype lub Gadu-Gadu. Około połowa badanych korzysta z tego typu narzędzi. Kolejny, dość istotny w opinii respondentów sposób wykorzystania internetu dotyczy korespondencji (maile). Maile pozwalają na szybszy proces komunikacji. Z bloga korzysta tylko ponad 2% studentów. Może to być podyktowane faktem, że nie każdy ma czas na codzienne prowadzenie bloga. Na podstawie danych zawartych w tabeli 1 można stwierdzić, że komunikacja internetowa w życiu badanej zbiorowości odgrywa ważną rolę.

Na rys. 2 przedstawiono wyniki badań dotyczące nadmiernego zaangażowania w internet według roku studiów.

Tabela 1

Narzędzia komunikacji internetowej i częstotliwość wykorzystania (w %)

Częstotliwość wykorzystania	Rok badań		Zmiana (2013/2014– 2009/2010)
	2009/2010	2013/2014	
Korespondencja (maile)			
codziennie	38,2	45,5	7,3
kilka razy w tygodniu	34,8	31,3	-3,5
raz w tygodniu	10,2	10,1	-0,1
rzadziej	7,4	6,2	-1,2
nie wybrano	9,5	6,9	-2,6
Komunikatory internetowe (Skype, Gadu-Gadu itp.)			
codziennie	48,0	47,2	-0,8
kilka razy w tygodniu	19,1	16,0	-3,1
raz w tygodniu	4,6	5,0	0,4
rzadziej	6,5	8,1	1,6
nie wybrano	21,8	23,7	1,9
Blog			
codziennie	2,8	2,2	-0,6
kilka razy w tygodniu	5,2	3,8	-1,4
raz w tygodniu	1,9	2,4	0,5
rzadziej	10,5	10,1	-0,4
nie wybrano	79,7	81,6	1,9
Portale społecznościowe			
codziennie	29,8	80,1	50,3
kilka razy w tygodniu	23,1	9,6	-13,5
raz w tygodniu	6,2	0,7	-5,5
rzadziej	6,8	1,0	-5,8
nie wybrano	34,5	8,6	-25,9

Rys. 2. Ocena nadmiernego zaangażowania przez internet według roku studiów

Na pytanie: „Czy według własnej oceny zbyt dużo czasu spędzasz w internecie?” najczęściej odpowiedzi twierdzących uzyskano od studentów IV roku – 59%. Dane w pozostałych latach studiów są następujące: I rok – 32%, II – 45%, III – 47%. Na II roku studiów II stopnia jedynie 19% studentów jest nadmiernie zaabsorbowanych internetem. Może to wynikać z mniejszej fascynacji internetem, jak również wykorzystywania go tylko do konkretnych celów. Analizując uzyskane wyniki badań, stwierdzono, że na studiach inżynierskich rośnie świadomość zagrożeń związanych z użytkowaniem sieci. Pocięszający jest fakt, że większość studentów potrafi kontrolować spędzany przed komputerem czas.

Respondenci, którzy zaznaczyli „tak” w pytaniu: „Czy według własnej oceny zbyt dużo czasu spędzasz w internecie?”, udzielali odpowiedzi również na inne pytania. Wyniki prezentuje tabela 2.

Analizując wyniki badań stwierdzono, że studenci mają świadomość, że zdarza im się spędzać w internecie więcej czasu, niż zaplanowali.

Tabela 2

Ocena respondentów dotycząca nadmiernego zaangażowanie w internet (w %)

Odpowiedzi	Rok studiów				
	I	II	III	IV	II st. (II rok)
Odczuwasz potrzebę zwiększenia ilości czasu spędzonego w internecie	0,4	0,5	1,4	0,0	0,0
Czujesz się zaabsorbowany internetem do tego stopnia, że ciągle rozmyślasz o kolejnej sesji	0,2	1,8	1,2	0,5	0,2
Podejmujesz wielokrotnie nieudane próby kontrolowania lub ograniczania dostępu do sieci	0,5	2,2	0,7	0,0	0,5
Odczuwasz wewnętrzny niepokój/rozdrażnienie, jeśli musisz przerywać sesje internetowe	0,0	1,2	1,0	0,7	0,5
Zdarza ci się spędzać w internecie więcej czasu, niż planowałeś	7,7	12,0	7,2	5,0	1,4
Ryzykujesz utratę osoby bliskiej lub więzi społecznych w związku ze spędzaniem nadmiernej ilości czasu w internecie	0,0	0,7	0,2	0,0	0,0
Zdarza ci się skłamać bliskim i innym osobom celu ukrycia nadmiernego zainteresowania internetem	1,0	1,0	0,2	0,2	0,0
Używasz internetu w celu ucieczki od problemów lub uniknięcia nieprzyjemnych uczuć (bezdramatycznie, niepokoju, poczucia winy)	0,7	0,5	0,5	0,0	0,0

Podsumowanie

Racjonalne wykorzystanie czasu jest niezwykle ważne, gdyż dzięki dobrej organizacji własnego czasu wielu młodych ludzi będzie mogło zrealizować zamierzone cele. Jak pokazały przeprowadzone badania, respondenci wykorzystują

internet oraz dostępne w nim usługi w życiu codziennym. Ankietowani najczęściej wykorzystują internet jako narzędzie do przekazywania informacji (maile), komunikacji (Skype, Gadu-Gadu) oraz do zamieszczania informacji na portalach społecznościowych. O 7,3 p.p. wzrosła liczba osób codziennie korzystających z maila. Nastąpił dynamiczny wzrost udziału studentów korzystających codziennie z portali społecznościowych – z 29,8 do 80,1%. Nieznacznie (o 0,8 p.p.) spadła popularność komunikatorów internetowych, co może wiązać się ze wzrostem dostępności telefonii komórkowej. Stwierdzono również, że można łatwo ulec uzależnieniu od sieci. Internet w dzisiejszych czasach jest bardzo popularny i ma całkiem duży wpływ na organizację życia respondentów. Aż 59% ankietowanych na IV roku odpowiedziało twierdząco, że spędza dużo czasu w internecie.

Specyficzne cechy internetu wyróżniające go od innych narzędzi ułatwiających przekazywanie informacji przesądzają o ciągle wzrastającej jego roli w komunikacji społecznej. Porozumiewanie się przez internet pozwala zrealizować wielorakie cele procesu komunikowania się, stwarzając jednocześnie możliwość zachowania dystansu wobec innych uczestników.

Literatura

- Akkoyunlu B., Erkan S. (2013): *A Study on Student and Teacher Views on Technology Use*, „Procedia – Social Behavioral Sciences” vol. 103.
- Golka M. (2008): *Bariera w komunikowaniu i społeczeństwo (dez)informacyjne*, Warszawa.
- Grzenia J. (2008): *Komunikacja językowa w Internecie*, Warszawa.
- Kamal A.R.N.B., Banu A.T. (2010): *ICT in Higher Education – A Study*, „Canadian Journal on Data, Information and Knowledge Engineering” vol. 1, no. 1, <http://www.ampublisher.com/April%202010/DIKE-1003-012-ICT-in-Higher-Education-A-Study.pdf> (24.10.2012).
- Kirkup G., Kirkwood A. (2005): *Information and Communications Technologies (ICT) in Higher Education Teaching – a Tale of Gradualism Rather than Revolution*. Learning, „Media and Technology” vol. 30(2), http://oro.open.ac.uk/6213/1/A_tale_of_gradualism_final_habdover.pdf (24.07.2012).
- Liderman K. (2013): *Bezpieczeństwo informacyjne*, Warszawa.
- Lis R. (2010): *Problem nadmiernego zaangażowania studentów w aktywności internetowej*, „Postępy Nauki i Techniki” nr 4.
- Lorenkowicz E., Kocira S. (2010): *Ocena wykorzystania technologii informacyjnych w procesie kształcenia studentów*, „Inżynieria Rolnicza” nr 7(125).
- Łatuszyńska A. (2011): *Pomiar rozwoju społeczeństwa informacyjnego z wykorzystaniem mierników agregatowych*, „Polish Association for Knowledge Management. Studies & Proceedings” no. 56.
- Patel C.J., Gali V.S., Patel D.V., Parmar R.D. (2011): *The Effect of Information and Communication Technologies (ICTs) on Higher Education: From Objectivism to Social Constructivism*, „International Journal Vocational and Technical Education” vol. 3(5).

Szczepanowska E., Fiedler M. (2010): *Internet jako medium o doniosłym wpływie na zdrowie człowieka u progu dorosłości*, [w:] *Dziedzictwo kulturowe: historyczne podróżowanie i współczesne aspekty turystyki*, Szczecin.

Uziak J. (2009): *Acceptance of Blackboard Technology by Mechanical Engineering Students at the University of Botswana*, „International Journal of Engineering Education” no. 25(1).

Streszczenie

W artykule przedstawiono ocenę zmian w wykorzystaniu komunikacji internetowej oraz związanych z tym faktem zagrożeń. Przeprowadzone w latach 2009/2010 i 2013/2014 badania wykazały, że respondenci wykorzystują internet oraz dostępne w nim usługi w życiu codziennym i wykorzystanie w tym okresie wzrosło. Stwierdzono, że można bardzo łatwo ulec uzależnieniu od sieci. Respondenci najczęściej wykorzystują internet jako narzędzie do przekazywania informacji oraz komunikacji. Badani rzadko zauważają negatywny wpływ sieci na zdrowie oraz osobowość.

Słowa kluczowe: technologie informacyjne, internet, wyższa uczelnia, studenci.

Changes in the Techniques of Students' Internet Communication

Abstract

The study presents the evaluation of changes in the use of Internet communication and the associated risks. The research in the years 2009/2010 and 2013/2014 has shown that the respondents use the Internet together with the available services in everyday life and level of usage is higher. It has been found that one can easily become addicted to the Internet. The respondents most often use the Internet as a tool for passing on information and communication. In addition, the respondents rarely notice the negative effects that the Internet can have on human health and personality.

Keywords: information technologies, internet, higher education, students.